

Hei, og velkommen til påskekrimpodden.
Jeg er Kjersti Egge, og jeg er litteraturformidler på Laksevåg bibliotek.
Og ikke minst er jeg krimromanaktivist.
Og i dag her i studio så har jeg med meg en annen aktivist,
og det er min kollega Helle Fjellidal. Hei, Helle.
Hallo. Velkommen.
Tusen takk. Vi skal altså sammen anbefale krimbøker, slik at du som lytter,
kan la deg inspirere til å lese i ferien.
Så jeg inviterer deg til å sitte ned, slappe av, lytt til vår samtale,
forsøk å nyte øyeblikket.
Kanskje er dette den siste podkasten du noen gang hører?
Kanskje er det noen som sniker seg rundt huset ditt eller blokka di akkurat nå?
Er det noen som allerede har kommet seg inn i gangen?
Hører du noen ukjente, lave lyder?
Er du redd for at det skal dukke opp noen brått bak deg i speilet på badet?
Hvem vet hva som kan skje?
Vi går i gang. Det er kanskje ingen tid å miste.
Jeg begynner med første bok,
som er Pascal Engmans "Rottekongen" fra 2021.
Og dette er altså en skikkelig god, men grotesk og actionfylt krim.
Jeg ville påstå at du skal ikke være en sensitiv leser,
for her er det ganske råde og spesielle scener.
Men det er ikke meningsløs vold.
Engman er heller ikke særlig redd for å bake inn spørsmål om samfunnet, sannhet og individet,
og sånn sett så har han da stilt seg bak i rekken med Sjøvall og Vallø og Stig Larsson foran seg.
Engmanns "Rottekongen" er en syntese mellom journalist og politikrim,
og i hovedrollen finner vi politietterforsker Vanessa Frank.
Jeg vil tippe at du hele tiden kommer til å vippe mellom sympatier og antipatier,
men at du ikke mister lysten til å lese videre. Dette er knallgod krim.
Neste bok ut er "På ære og samvittighet" av Christ Tvedt.
Den ble utgitt i fjor, altså 2023.
Og dette er rett og slett en litterær film og en real Michael Brenne-krim.
Det er store scener og overraskende plott- og spenningsfelt.
Og Michael Brenne møter i denne tiende boka om han, fortiden sin om å ta et oppgjør med seg
selv som forbryter,
samtidig som menneskene rundt han er manipulerende og trenger hans hjelp med sin kriminalitet.
Og til ære for denne tiende Michael Brenne-boka,
så har vi lagd en liten homage, et bitte lite krimdikt.
Det var en stund rimelig tvil rundt det Michael Brenne holdt på med.
Og det viste seg at det var fare for gjentakelse. Så vi hadde skjellig grunn til mistanke.
Og rottejegeren brakte oss inn i dødens sirkel,
og vi ble vitner til den som forvolder en annens død.
Ut fra bevisets stilling og formildende omstendigheter lærte vi å se djevelen i detaljene.
Jeg sier deg på ære og samvittighet at nå er ringen sluttet!
Og når vi først er i Bergen, så må vi trekke fram "Forfulgt av død".
Gunnar Staalesens siste Varg Veum-bok.
For her ulmer det og det koker rundt fiskeoppdrettsnæringen.
Og du møter sleske karakterer og stengte styrerom og umettelig begjær etter penger og makt.
Og for oss som elsker bygde dyr, grådighet og solid spenning, da er dette midt i blinken.
Det er liten tvil i verden om at den eneste aksepterte skadingen av et dyr
er når man piner og avretter bygdedyret, og det er Staalesen god på.
Og det er også vår neste forfatter.
For nå forlater vi Bergen og reiser til Voss.
Fortidens klamme klo er i ferd med å pulveriseres, og se for deg et sceneteippe som går opp
og bygdedyret som kommer til syne i all sin heslighet.
Vi snakker nå om Randi Fuglehaugs tredje Agnes Tveit-bok, nemlig Skallebank.
Og denne femte fatal av en kvinne som både er jordnær og utemmet på samme tid,
og med en godt utviklet fornemmelse for sammenhenger:
Her samles bruddstykker, små antydninger og ulike folks fortellinger.
Ikke minst driver Agnes en god porsjon informasjonstilsnikelser.

Så dersom du syns et avkuttet menneskehode, godt plassert i en haug med avkappede sauehoder, er en real kickoff på ferien, er jeg både enig med deg og mener Skallebank er et godt valg og kanskje til og med ditt eneste valg. Men nå kjenner jeg at jeg må være forsiktig, så ingen blir lei av stemmen min, sånn at de plutselig en kald og regnfull aften, En kveld der så mørkt at alle ulver er grå, der venter noen i skyggene for å bringe meg til taushet en gang for alle. Så det er på tide å høre hva du har å si, Helle. For du har med tre bøker du skal fortelle om. Hva skal du presentere her i dag? Jo, da begynner vi med "Ulven" av Samuel Bjørk. Vi forflytter oss til Oslo. To elleve år gamle gutter ble funnet drept. Rett utenfor Oslo, og begge har en død rev liggende ved siden av seg. Dette ligner på en uløst sak fra Sverige, og Holger Munch får i oppgave å sette sammen et team av Norges beste etterforskere for å løse saken. Han får høre om en ekstremt talentfull student fra Politihøgskolen. Det er sånn både han og vi møter Mia Krüger. Mia får se bilder fra åstedene, og trenger bare minutter før hun ser ting de andre ikke har tenkt på. Dette er fjerde boken hvor vi følger Munch og Krüger, men det er første saken de har sammen. Det er starten på en ny trilogi av Samuel Bjørk, som har satt før den originale trilogien som begynner med "Det henger en engel alene i skogen". Her er det psykologisk spenning og brutale mord som skal løses. Det er en grusom sak. Men karakterene i Munchs team får også mye plass i boken, så vi blir godt kjent med de forskjellige etterforskerne. Men Helle, det er ikke virkelighetskrim? Eller tar de utgangspunkt i noe virkelig, eller hva vet du om det? Som jeg har forstått, så er det ikke basert på noen virkelige saker. Den saken som de refererer til i Sverige, er også funnet opp til denne historien. For å sette litt mer press, og at det her er noe alvorlig som skjer. Og gjerningsmannen kaller seg jo for "Ulven", deretter tittelen av boka. Ja. Tenker du at boka har sannsynlige hendelser? Altså at det på en måte ikke er sånn at leseren vil tenke: Nei, dette kan ikke skje i virkeligheten? Dessverre så er Bjørk så god på skrivingen sin og beskrivelsene sine. At selv om det er brutal sak, så føles det veldig, veldig virkelig. At dette er noe som kan skje. At det fins sånne brutale gjerningsmenn som dreper barn. Og det er veldig - litt for troverdig formidlet. Høres veldig sånn gåsehudaktig ut. Veldig. Når du er ved bokas slutt, kan du på en måte se deg tilbake da og ... Og tenke: "Der skulle jeg skjönt noe." Eller "Nå skjønner jeg sammenhengen". Vi ser sammenhengen på slutten, men underveis så blir både vi, som lesere og etterforskerne, ført på villspor av denne utrolig lure gjerningsmannen. Vi tenker at "å, nå har vi han", "saken er løst", og så er de på helt feil sted. Tenker helt feil. Men de fanger han jo til slutt. De får en god avslutning. Saken er løst, og de er klare for neste sak i den nye boka. Så orden blir gjenopprettet. Hvert fall for nå. Hvilke perspektiv er det i boka? Har vi gjerningspersonstanker, eller følger vi ren etterforskning, eller hva? Her får vi veldig mye. Hovedsakelig så er det Krüger og Munch vi følger. Deres tankegang og hvordan de jobber seg gjennom denne saken. Men vi får også noen korte kapitler her og der, med karakterer som er helt ulike. De kan være helt perifere i saken, som plutselig får et kapittel. Vi skjønner ikke helt hvorfor. De har ikke så mye med saken å gjøre, men det skaper veldig liv i alle karakterene rundt saken. Vi får også fra kollegaene deres og deres perspektiver. Men veldig lite fra selve gjerningsmannen. En frodig sammensatt bok, da. Veldig. Den ser ut som en fantastisk krimbok man burde sitte i solveggen og kose seg med. Definitivt. Da lurer jeg på hva bok nummer to er?

Bok nummer to er "Byttedyr" av islandske Yrsa Sigurdardottir. Hun er jo et kjent navn for veldig mange, har gode bøker. I denne følger vi en liten gruppe turister som forsvinner på vei til Vatnajökull, Islands største isbre, midt på vinteren. Redningsmannskapet ble satt inn, men de skjønner ikke helt hvorfor denne gruppen har begitt seg ut på denne turen uten ordentlige klær og utstyr, og hvorfor har de forlatt den lille hytten de kunne søke ly i? Samtidig som dette skjer det merkelige ting på radarstasjonen på Stokkenes. En blodflekk i en stol, en nedgravd barnesko som blir funnet, og en klippeformasjon med merkelig tiltrekningskraft. Alle hendelsene knyttes opp til en gammel, rosa barnesko, Og en døende gammel kvinne som roper etter datteren sin selv om hun kun har to sønner. Oi, oi, oi. Så her har vi en hovedåre av en historie og noen sidehistorier. Ja. Og disse lever parallelt ganske lenge. Det gjør de. Vi leser fra tre forskjellige perspektiver. Den første er denne turistgruppen som forsvinner. Den er den eneste som ikke er satt parallelt med de andre, for de to andre foregår en uke senere. Der følger vi redningsmannskapet, som er på jakt og prøver å finne disse turistene. Og vi følger Jorvar, som er nyansatt på denne radarstasjonen. For forgjengeren hans døde når han falt i et hull ved en av klippene. Og alle sier at det er selvmord, men Jorvar er ikke helt sikker på det. Vi hopper en uke fram i tid, men da vet vi ikke nødvendigvis med en gang hva som har skjedd med dette turistlaget? Det gjør vi ikke. Det vi vet der, når vi begynner fra det perspektivet, er at de er på jakt etter disse savnede menneskene. Vi vet ikke hva som har skjedd med de. Det får vi jo vite etter hvert tidspunkt. Og når vi leser fra dems perspektiv den uken tidligere, så får vi heller ikke helt klar for oss hva som har skjedd med en gang. For når vi leser fra dems perspektiv, så er jo de selvfølgelig levende og på tur. Å, det høres ... Det er altså, siden vi har lyttere, så kan jeg ikke spørre hvordan det går. Jeg har veldig lyst til å spørre om det. Tenker du at det er god fortellerkunst, At det er slik at du ikke bare drifter mot løsningen, men at du også har fantastisk leseropplevelse underveis? Jeg koste meg veldig med denne boken. Ble dratt inn i fortellingen. Sånn at jeg følte at jeg ble kald, fordi jeg følte at jeg var ute i denne snøstormen, ute i kulda, og ikke klarte å varme opp. Så her blir vi veldig satt inn i handlingen. Vi blir kjent med karakterene. Det er veldig karakterdrevet, ikke bare handling og ting som skjer på rappen. Så her er det gode beskrivelser, det er brutalt, det er dystert, og veldig, veldig bra.

Og rett før vi gikk i studio, så snakka vi da om denne ... Vatnajökull. Ja. Og den er altså hvor stor? Det er den nest største isbreen i Europa, og er rundt 10 % av Islands landmasse. Det er ikke så rart du ble kald underveis. Det er det ikke. Men ville du definere det som en sånn realkrim eller noe sånt? Eller en slags blanding? En hybrid av krim og spenning, eller? En god blanding. Det er tydelig skrekk- og thriller-elementer i den. Og hun blander inn lokal islandsk overtro som en mulig forklaring på disse mystiske tingene som skjer, i hvert fall ifølge karakterene. Men hvis man går med på bokens premisser ... Veldig, veldig virkelighetsnært. Høres helt suverent ut. Og jeg må jo si at de islandske forfatterne er jo mektige i sin penn og gode i sin fortelling. Veldig. Men nå skal vi reise fra Island, og hvor reiser vi hen da? Vi reiser til en annen øy, en litt mindre en. Vi skal til et bryllupsfest fra Helvete. "Gjestelisten" av Lucy Foley. Det er et kjendisbryllup på en liten øde øy utenfor kysten av Irland. Alt er perfekt, det er meldt kjempefint vær, gjestene kommer og er pyntet, men så blir det storm. Bryllupet blir ikke den hyggelige gjenforeningen som både brudeparet og gjestene har håpet på.

For under overflaten er det mye nag og sjalusi som ligger under. Strømmen går helt plutselig pga. stormen, og en av gjestene sier at de har sett et lik. Men vi vet ikke hvem, og vi vet heller ikke hvem som har gjort det. Så her følger vi da flere karakterer. Vi får flere perspektiver. Hopper litt fram og tilbake i tid, men det er veldig oversiktlig da alle kapitlene starter med at det er nå, et par dager siden ... Så her følger vi lett med på handlingen og alle trådene som skjer. Hun blir beskrevet som en moderne Agatha Christie, og det synes veldig i denne boken her. Det er veldig lukket rom, krim, selv om det da er på en øy, men de kommer seg ikke av gårde. Den som dør, eller hva som enn skjer, er blant gjestene, og den skyldige er også blant gjestene. Men Agatha Christie har jo også øydrama. Det er også sant. Her er det duket for ganske intense greier. Og det er jo da veldig spesielt, syns jeg, at de velger bryllup som scene. Ja. Det er veldig spennende. En bridezilla ut av en annen verden. Skal ha alt som hun vil, ikke fornøyd med lillesøster, som oppfører seg sånn som storesøster vil at hun skal. En brudgom som kanskje ikke er helt god, helt det hun trodde han var. Og så har han alle guttevennene sine fra privatskolen han gikk på da han var ung. Guttastemning, altså, rett og slett. Veldig guttastemning. Og det er også noe av det som fører til trøbbel under festen. Veldig, veldig spennende. Hvor ... Hvor tenker du at denne boka ligger i forhold til hvem er etterforsker, eller hva slags krim er det? Dette er ... Jeg vil beskrive den mer som en psykologisk thriller. Vi følger ikke én spesifikk etterforsker. Det er vi som lesere som får den rollen underveis. For hvilken etterforsker skal vi følge når det ikke engang har skjedd noe ennå? Her hopper vi jo tilbake i tid og venter på at ting skal skje. Vi leser fra alle perspektivene og skjønner jo at her har vi ... Her har alle motiv ... til å ta alle. Så egentlig så savner vi ... eller vi burde hatt en Miss Marple, men vi må være én selv. Ja. Og jeg syns det fungerer veldig bra i denne boken her, at det er vi som etterforsker, for vi blir så godt kjent med karakterene. Ingen av de er noen vi egentlig blir veldig glad i. De er noen rike, bortskjemte karakterer hele gjengen. Men det funker. Det høres fantastisk godt ut. Hvis du måtte velge en av dine tre bøker, hva hadde du gått for først og fremst? Jeg er svak for Lucy Foley og bøkene hun har skrevet. Har lest flere av dem, så det må nok gå for gjestelisten. Men alle er gode. Tusen, tusen takk. Da skal jeg ha et siste spørsmål. Eller en liten avslutningsrefleksjon. Og det handler jo om at romankunsten har en fantastisk ... et rykte eller en fin status som jo krimromanen ikke har oppnådd. Men tenker du at det å lese krim og se karakterer kan på en måte ... Kan på en måte ha samme funksjon som den vanlige romanvirkningen, da? Ja. Vi snakket litt om det i stad, nå har jeg fått tenkt meg litt mer om, så jeg føler jeg har et litt bedre og reflektert svar. Men definitivt, for vi møter jo så utrolig mange karakterer i krim også. Det er en stor bredde på både hva krimmen tar for seg, og karakterene vi møter, at det definitivt, synes jeg, har samme kraft som den standardromanlitteraturen. Jeg er enig, men jeg tenker at tematisk, kanskje, så er krimmen sterkere. Og at man må ikke lete etter det, men man må på en måte gjøre helt andre valg. Så man må velge å se noen temaer og karakterer og identifisere seg eller reflektere. Kanskje litt av den krever litt mer enn skjønnlitteratur ordinært. Ja, du får det ikke like lett utlevert som leser. Jeg er helt enig med deg i det. En annen ting som gjør at kanskje foreldre eller skoler eller vi på bibliotekene, ikke minst, kanskje burde ha større fokus på muligheten krim har til mengdetrening når det gjelder lesing. Slik at barn og unge, da, eller særlig unge, kanskje fortære kommer inn i krimlesingen. For der er det spennende bøker, ting går fort, og mange av de er veldig lettleste.

Så er det så utrolig mange gode bøker å velge mellom.
Og så er det veldig mye seriekrim, som gjør at hvis du først faller for det,
så vil du naturlig på en måte henge ved det, da.
mm. Da er vi altså kommet til veis ende.
Og da skal vi avslutte vår samtale her. Tusen takk, Helle.
Jo, tusen takk for at jeg fikk være med.
Da håper jeg at dere lyttere har fått inspirasjon og blitt nysgjerrig på bøker til påsken.
Det fins jo et hav av krimlitteratur, det er bare å komme innom biblioteket og spørre.
Vi hjelper gjerne. Og så vil jeg si da: Husk ...
Husk det, kjære lytter, at det er ikke alltid en kvikklunsj og en varm solvegg er trygg.
Smak godt etter. Er det en bitter smak på sjokoladen?
Du, husk å se deg godt over skulderen, da. God ferie!
Denne episoden er basert på opplevelser fra barnebarnet.